

RENEWI FACTSHEET – VERANDERINGEN SINGLE USE PLASTICS

WAAROM DEZE FACTSHEET?

Met deze factsheet en bijbehorende infographic – Wegwerpplastics Wat verandert er? Willen we duidelijk maken wat er vanaf juli 2021 verandert op het gebied van wegwerpplastics en wat dat betekent voor de dienstverlening die Renewi biedt. De laatste geüpdatete versie van dit document vind je op www.renewi.com/wegwerpplastics

OVER WEGWERPPLASTICS – SINGLE USE PLASTICS (SUP'S)

Het betreft plastic producten voor eenmalig gebruik of kortstondig gebruik, om vervolgens te worden weggegooid. Denk hierbij aan borden, bestek, rietjes, ballonstokjes en wattenstaafjes. De effecten van dit plastic afval op het milieu en onze gezondheid zijn wereldwijd en kunnen ingrijpend zijn. Deze plastics belanden eerder in onze zeeën dan herbruikbare producten.

De tien meest voorkomende wegwerpplastics op de Europese stranden, vertegenwoordigen, samen met vistuig, maar liefst 70 % van al het zwerfvuil in zee in de EU. Alle EU-leden hebben ingestemd met een plan om het gebruik van deze wegwerpplastics tegen te gaan.

DOEL VAN DE BAN OP SUP'S

De EU wil een voorloper worden in de wereldwijde strijd tegen zwerfvuil in zee en plasticvervuiling. De EU-regels zijn erop gericht het volume en de impact van bepaalde plastic producten op het milieu terug te dringen.

De eerste maatregelen gelden vanaf 3 juli 2021 in Nederland.

- Sommige plastic wegwerpproducten zijn vanaf dan **verboden**:
  - o Wattenstaafjes
  - o Rietjes & roerstaafjes
  - o Bestek & borden
  - o Ballonstokjes
  - o Piepschuimen voedsel- en drankverpakkingen en bekertjes
  - o Producten van zuurstofafbreekbare kunststoffen.
- Een aantal producten krijgt een verplichte **markering**, dat ze plastic bevatten:
  - o Drinkbekers
  - o Tabaksproducten
  - o Verpakkingen van vochtige doekjes, maandverband, tampons en tampon-inbrengulzen

- Vanaf 2023 treedt de **UPV (uitgebreide producenten verantwoordelijkheid)** in werking. **Producenten** van verschillende wegwerpplastics gaan vanaf dan meebetalen aan afvalverwerking (inzameling & verwerking).
- Vanaf 2023 gaat de overheid het gebruik van plastic bevattende 1-persoons voedingsverpakkingen, **ontmoedigen** met beleidsmatige campagnes.
- En vanaf 2024 komen daar nog andere producten en richtlijnen bij.

Op de infographic – Wegwerpplastics wat verandert er? – staat de nieuwe regelgeving visueel weergegeven aan de hand van een tijdlijn.

AANDACHT VOOR DE AFVALFASE

Als Renewi zien wij in alle sectoren een sterk toenemende markt voor substituten ter vervanging van Single Use Plastic Packaging (SUP). De nationale richtlijn waarin geborgd wordt, welke substituten/alternatieven beter zijn dan de SUP-verpakkingen, is nog niet beschikbaar. Ook zijn er voor de alternatieven nog geen goede recyclingmogelijkheden oftewel bestaande afvalinzamel- en recyclingroutes waarmee deze substituten duurzaam verwerkt kunnen worden.

Welke alternatieve materialen wil men ter vervanging van de (bio)plastic SUP's gaan gebruiken?

Hoewel bio-plastics net als gewone plastics niet toegestaan zijn volgens de nieuwe regels die per 3 juli ingaan, is dit nog niet bij iedereen bekend en duidelijk.

Ter vervanging van plastic SUP is er nu een enorme vraag naar de volgende materialen/disposables:

- Bamboe
- Palmblad
- Suikerriet
- Papier- en karton disposables
- Verpakkingen van papier met een coating

Omdat er weinig bekendheid is over de alternatieve materialen en omdat aan de buitenkant niet goed zichtbaar is wat de precieze samenstelling van materialen is, voorzien wij als Renewi denkbare vervuilingen voor de volgende afvalstromen:

- Papier en karton
- Kunststof
- GFT (etensresten)
- PMD

Waarom zijn deze alternatieven lastig voor recycling?

Op dit moment zijn er nog geen specifieke recyclingmethoden voor bamboe, palmblad, suikerriet, papier- en kartondisposables (met coating die in aanraking zijn gekomen met voedsel).

De afvalbranche, en dus ook Renewi, heeft nog geen verwerkingsmethode gereed om deze “nieuwe verpakkingen” te kunnen inzamelen en recyclen. Het ministerie voor I&W weet dit, de Vereniging voor Afvalbedrijven heeft dit mede namens ons kenbaar gemaakt. Dit heeft diverse redenen. Hieronder per “materiaalsoort” uiteengezet hoe dit zit en waarom het complex is.

Probleem bio-based plastic verpakkingen:

De term ‘bio-based plastic’ is een verzamelnaam voor plastics die uit biologische (hernieuwbare) grondstoffen worden geproduceerd, dit in tegenstelling tot kunststoffen die uit aardolie (*fossil based*) worden geproduceerd. Overigens kunnen plastics ook deels bio-based zijn, als ze geproduceerd zijn uit een combinatie van fossiele en hernieuwbare grondstoffen.

LET OP: Ook al zijn bio-based plastics gemaakt van hernieuwbare grondstoffen, het zijn nog steeds plastics.

Voor Bio-based plastics gelden dezelfde regels, die vanaf 3 juli 2021 ingegaan zijn, als voor de reguliere Single Use Plastics.

Naast dat producten van deze bio-based plastics steeds meer verboden worden, is er ook geen inzamel- en recyclingstructuur voorhanden. De kans is bovendien groot dat als er bio-based plastics apart ingezameld gaan worden, er dan veel verschillende materialen van veelal verschillende (chemische) samenstellingen en kwaliteiten samengebracht worden. En aan de buitenkant is niet goed duidelijk van welk soort materiaal/ bio-plastic het materiaal gemaakt is. Dit maakt(e) een aparte inzamel- en recyclingstructuur opzetten complex.

Probleem papier en karton die in aanraking zijn gekomen met voeding:

Papier/karton dat in aanraking is gekomen met voedsel is bovendien niet recyclebaar, omdat al snel een rottingsproces in werking treedt wat ten koste van de papiervezels gaat. Dat materiaal kan daarom niet gerecycled worden met de huidige papier- en kartonrecyclingroute. Papier- en karton dat in aanraking is gekomen met eten of drinken dient nu via het restafval verbrandt te worden.

Kartonnen drinkbekers vormen een uitzondering en kunnen bij Renewi via Collect a Cup ingezameld worden. Als deze kartonnen bekere “schenkleeg” apart gehouden worden en binnen 6 weken verwerkt worden, is er van rotting geen sprake en wordt de beker volledig gerecycled. Onze verwerker voor kartonnen bekere weekt via een installatie het karton los van de PE-kunststof-laag die aan de beker vastzit. Zo vormt het karton de grondstof voor toiletpapier en het kunststof dient als grondstof voor nieuwe PE-kunststof producten.

Probleem bamboe dat in aanraking is gekomen met voeding

Voor materialen van bamboe is tevens geen aparte inzamel- en recyclingstructuur ingericht. Het materiaal is bovendien nu niet goed recyclebaar als het in aanraking is gekomen met eten of drinken net als bij papier en karton. Gebruikte bamboe-verpakkingen moeten via het restafval ingezameld en verbrand worden.

Claims op duurzaamheid

Nog onderbelicht en te onbekend zijn de effecten die de vervangers voor SUPS op duurzaamheid zullen hebben. Er wordt amper stilgestaan bij de vraag of het plastic vervangende materiaal wel echt duurzamer scoort in vergelijking met de plastic variant. Er is vooral gekeken naar de positieve duurzame effecten rondom productie van het materiaal, de verwerking/ recycling is nog onderbelicht gebleven. Het ontbreekt op dit punt aan een beleidskader waarin de nieuwe verpakkingsmaterialen kunnen worden ingeschaald op de duurzaamheidsclaims die leveranciers en/of producenten maken.

Als het gaat om de milieu-impact van de afvalverwerking, heeft CE Delft onderzoek¹ gedaan naar de voorkeursvolgorde en zij concluderen dat na recycling, verbranding de voorkeur krijgt. Single-use-plastics behoren in de afvalfase daarom bij het Plastic/PMD-afval en indien deze sorteermogelijkheid niet beschikbaar is, dan bij het restafval, maar i.i.g. niet in de composteerbare/GFT-fractie.

Als Renewi krijgen we veel vragen binnen over composteermogelijkheden van bio-based verpakkingen.

M.b.t. compostering zijn 4 zaken belangrijk om te weten:

1. **Energie-opwekking krijgt de voorkeur boven compostering** (Bron KIDV-rapport²). De bio-based plastics worden bij verbranding omgezet in CO₂ en water en leveren nog energie op uit verbrandingswarmte. Bij composteren is er ook een omzetting naar CO₂ en water, maar is er geen sprake van energieproductie. De bio-based plastics voegen dus niets toe in het composteerproces en zijn zelfs vervuilend. Deze formulering suggereert overigens ten onrechte dat bio-based plastics bij het organisch/GFT afval zou mogen, dat is niet het geval.

2. Composteerbare verpakkingen composteren niet snel genoeg

Volgens de internationale EN 13432-norm voor biologisch afbreekbare verpakkingen, zijn verpakkingen composteerbaar als ze in een industriële composteerinstallatie op ongeveer 60 graden Celsius binnen twaalf weken voor 90% afbreken³. De praktijk is anders. De Nederlandse industriële composteerinstallaties composteren gemiddeld in 2 weken. De term composteerbare verpakking is daarom ongelukkig en misleidend, want in de reguliere installaties composteren deze verpakkingen dus niet of niet snel genoeg. Kortom een product met dit keurmerk mag niet bij het organisch afval.

3. Bio-based plastic mag niet bij het GFT-afval

Om te voorkomen dat verpakkingen in het GFT-afval belanden die niet of slechts gedeeltelijk afbreken, mogen er momenteel geen producten en verpakkingen van bio-based plastic of composteerbaar plastic bij het GFT-afval.

De enige uitzondering wordt gemaakt voor verpakkingen die bijdragen aan meer GFT-afval in de compostketen; zoals speciale composteerbare GFT-zakken wanneer deze gebruikt worden om keuken-/aanrechtafval in te zamelen. De zogenoemde *co-benefit* van extra organisch afval dat aan de bron gescheiden wordt is dan groter dan de nadelen van de vervuiling die hiermee in het GFT komt. Om welke producten en verpakkingen dit gaat, staat op de zogenoemde 'Wel/niet lijst GFT' (juni 2020), die is opgesteld door de Rijksoverheid in het kader van het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA (VANG-HHA, 2020).

4. Co-benefit van bij producttoepassingen

Als een 'organisch' product is verpakt in een biologisch afbreekbare verpakking en dit voor het grootste deel van dit product op de Nederlandse markt geldt, kan ook sprake zijn van het zogenoemde co-benefit effect. Bij toepassing van biologisch afbreekbaar plastic in bijvoorbeeld theezakjes en coffeepads belanden meer voedselresten in de GFT-compostering en weegt het voordeel op tegen het nadeel. Zo is nu een convenant afgesloten waarmee we op weg zijn theezakjes en coffeepads toe te (gaan) staan op de "wel-kant" van de GFT-lijst. In dat geval is deponeren van deze producten in het organisch afval toegestaan. Het kan in de praktijk wel zo zijn, dat de verpakking na afloop van het composteerproces overblijft en alsnog verbrand wordt.

---

¹ Bron: Kennisinstituut voor Duurzaam Verpakken i.s.m. CE Delft – Bio-based plastics en verpakkingen

² Bron: Kennisinstituut voor Duurzaam Verpakken i.s.m. CE Delft – Bio-based plastics en verpakkingen

³ Bron: Kennisinstituut voor Duurzaam Verpakken i.s.m. CE Delft – Bio-based plastics en verpakkingen

Bewaken kwaliteit van afvalstromen

We moeten er met z'n allen voor zorgen dat de alternatieve verpakkingen van producten niet zomaar met het PMD, GFT/etensresten ingezameld gaan worden! Veel van de alternatieve verpakkingen zullen voorlopig via het restafval verwerkt worden.

HOE NU VERDER?

Renewi wil graag bijdragen aan waste-to-productoplossingen en staat midden in de Circulaire Economie. De toenemend marktvaart naar SUP-vervangende verpakkingsmaterialen is logisch en zal met goed beleid tot goede recycling en daarmee grondstoffenbesparing kunnen leiden.

De regelgeving loopt voor op de beschikbare recyclingoplossingen. En Renewi is samen met de Vereniging van Afvalbedrijven in gesprek met het Ministerie en het Afvalfonds met als doel recyclebare oplossingen te creëren voor de alternatieven.

Renewi blijft dit op de voet volgen, doorontwikkelen en investeren in een verbetering van recyclingoplossingen voor nieuwe materialen.